

המערך הבא לקוח מתוך סדרה של 4 מערכים בנושא: **“הדרת נשים מלימודי ומספרי ההיסטוריה”** את סדרת המערכים כתב יורם פריד- מחנך, רכז חברתי ומורה להיסטוריה בביה”ס המשותף “חוף הכרמל”. המערכים נכתבו במסגרת עבודת הסיכום שלו בכנס קדמה ה-6: “לשלב צדק חברתי בתכנית הלימוד שלנו”. בחרנו להביא לפניכם מערך אחד כדוגמא למערך שיעור שמעלה שאלות ביקורתיות ומציע נקודות מבט נוספות על ההיסטוריה ועל דמויות היסטוריות שאנו לומדים/ות אודותן. אחד מהכלים שמוצעים במערך זה הוא קלפי “מקלפת- קלפים עם אג’נדה” אותם הפיקה עמותת קדמה. תודה רבה ליורם פריד- מורה ותיק ושותף כבר כמה שנים בכנסים שלנו, על שיתוף הפעולה והנכונות לשתף.

מערך 2: מקומן של הנשים בהיסטוריה

מטרת השיעור: המטרה בשיעור זה היא לחשוף אמת בעייתית מאד - היעדרן של הנשים מספרי ההיסטוריה. את התובנה הזאת אמורים/ות התלמידים/ות לחשוף באופן עצמאי במהלך השיעור.

מהלך השיעור:

עבודה בקבוצות

נחלק את הכיתה לקבוצות של 4-5 תלמידים/ות בקבוצה. המשימה אותה יש לבצע: על כל קבוצה לדפדף בספר הלימוד שלנו באופן אקראי לגמרי ולשלוף ממנו שמות של 10 דמויות היסטוריות חשובות.

איסוף

על הלוח נרשום 60-70 שמות של דמויות שונות מתוך הספר. נבקש מהתלמידים/ות לשים לב האם הם/ן מזהים/ות משהו מיוחד, מעניין, מפתיע ברשימה הזאת? (את התרגיל זה עשיתי בעבר והופתעתי לראות שמתוך 70 שמות היו לפחות 67 גברים. התלמידים/ות לא הצליחו להבין לבדם את התופעה). ננסה לגרום לתלמידים/ות להסיק לבד את מסקנותיהן/ם על פי הרשימה ולאחר מכן ננהל דיון בשאלה:

האם לנשים היה תפקיד בהיסטוריה האנושית?

נבקש מהתלמידים/ות לחשוב על דמויות של נשים פורצות דרך שהם/ן מכירים/ות מידע אישי ונאמר עליהן מספר מילים.

בהשראת “מקלפת” ערכת הקלפים בהוצאת קדמה, נבחר מס’ שאלות מתוך קטגוריית הקלפים העוסקים בשאלה- “מה לא מספרים לי?” שיסייעו לנו בהמשך הדיון:

- מה הסיפור שלא מספרים לי? האם חשוב לדעת זאת?
- כיצד זה ‘שלא מספרים לי’ משפיע על השקפת עולמי?
- מדוע לדעתי לא מספרים לי?
- איזה מסר עובר לא-נשים, קבוצות שלא רואים/ות את עצמם/ן משתקפות/ים בסיפור?
- אילו קולות הסיפור משתיק?
- מי יכול להפסיד מהסיפור?
- מי יכול/ה להרוויח מהסיפור?

נבקש בכל פעם מתלמיד/ה אחר/ת לשלוף את אחד הכרטיסים עם השאלות וננסה להתייחס אליה יחד בכיתה. לאחר מכן נשאל: **האם הידיעה הזאת נוגעת למישהו מכם/ן? האם זה מרגיז, מפחיד, מטריד? אם אתם/ן הייתם/ן כותבים/ות את ספרי ההיסטוריה האם הייתם/ן נוהגים/ות אחרת?**

חזרה לעבודה בקבוצות

נבקש מהתלמידים/ות להיכנס בעזרת הסמארטפונים לעמוד הפייסבוק: ["היא-סטוריה"](#). מטרתו של העמוד היא להעצים את מקומן של הנשים בהיסטוריה העולמית ולהנכיח את העשייה שלהן. כל צוות יבחר דמות נשית אחת מתוך המאגר העצום הנמצא בעמוד הפייסבוק ויכין עליה סקירה בת כדקה אחת אותה יציג לאחר מכן במליאה.

במליאה:

הצוותים יציגו את הדמויות השונות ונתייחס לשאלה: **האם אלו דמויות "שראו" ללמוד אודותן ומדוע?**